

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

ЗАРУБІЖНІ ТЕОРІЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

(назва дисципліни)

підготовки бакалавра

(назва освітнього рівня)

спеціальності 014 Середня освіта (Географія)

(шифр і назва спеціальності)

освітньої програми Географія. Економіка

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус навчальної дисципліни «ЗАРУБІЖНІ ТЕОРІЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ» підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Географія), за освітньою програмою «Географія. Економіка».

Розробник: Пугач С. О. доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

В. о. завідувача кафедри: _____

Погребський Т. Г.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія) Освітня програма (Спеціалізація): Географія. Економіка перший (бакалаврський) рівень освіти	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 4
		Семестр – 8-ий
		Лекції – 30 год.
		Практичні (семінарські) – 30 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота – 80 год.
	Консультації – 10 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014 Середня освіта (Географія) Освітня програма (Спеціалізація): Географія. Економіка перший (бакалаврський) рівень освіти	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 5
		Семестр – 9-ий
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 10 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота – 112 год.
	Консультації – 18 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Викладач	Пугач Сергій Олександрович
Науковий ступінь	Кандидат географічних наук
Вчене звання	Доцент кафедри географії
Посада	Доцент кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.eenu.edu.ua/wiki/Пугач_Сергій_Олександрович
Телефон	+380501411548
e-mail	sergiy.puhach@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0Ig022kgG6uqz4BeDLiLMQDb3XNDI40ZsBSW2E1TvkH_rkfv9pCCroHB4
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен четвер 13.25-14.45, аудиторія С-620

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Зарубіжні теорії суспільної географії» є складовим елементом багатогранного блоку загальної підготовки бакалавра галузі знань «01 Освіта / Педагогіка»; спеціальності «014 Середня освіта. Географія»; освітньої програми «Географія. Економіка.»

У результаті вивчення дисципліни студенти отримають знання про предметну область суспільної географії, провідні світові концепції та теорії у галузі суспільної географії, особливості розвитку суспільно-географічної думки у різних країнах світу. На основі знань з теорії, історії та методики зарубіжної суспільної географії, студенти отримають можливість для глибшого розуміння основних понять, категорій, законів і закономірностей територіальної організації суспільства, просторової диференціації природного середовища, населення та його господарської діяльності.

Пререквізити

Студенти повинні мати загальні знання з географії та природничих наук.

Постреквізити

Даний курс є теоретико-методичним базисом для подальшого вивчення комплексних та синтетичних суспільно-географічних дисциплін, а також предметів спеціалізації. Дисципліна також акцентує увагу на обов'язкові географічні аспекти для вивчення у закладах загальної середньої освіти.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Зарубіжні теорії суспільної географії» є на основі передового закордонного географічного досвіду, дати основи знань з теорії, історії та методики суспільної географії як фундаментальної науки, сприяти формуванню у майбутніх фахівців з географії основних понять,

категорій, законів і закономірностей територіальної організації суспільства, просторової диференціації природного середовища, населення та його господарської діяльності, розкрити сутність географічних процесів та явищ.

Основними завданнями дисципліни «Зарубіжні теорії суспільної географії» є:

- формування уявлення про предметну область суспільної географії з позиції науковців різних країн;
- вивчення провідних світових концепцій та теорій у галузі суспільної географії,
- огляд особливості розвитку суспільно-географічної думки у різних країнах світу;
- виявлення витоків української суспільної географії та основних закордонних впливів;
- аналіз суспільно-географічної методологій та методики у національних географічних школах країн світу;
- дослідження особливостей викладання географії в університетах світу.

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні:

знати: основні історичні етапи розвитку предметної області (**ПРН 1**); термінологію і номенклатуру, розуміти основні концепції, теорії та загальну структуру географічної та економічної наук, закони і закономірності, різні погляди на проблемні питання сучасної географії й економіки (**ПРН 10**); роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних та економічних чинників її розвитку (**ПРН 14**);

вміти: оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності (**ПРН 5**); пояснювати просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях (**ПРН 12**); пояснювати зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників, формулювати наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства (**ПРН 13**); володіти методами навчання, користуватися географічною та картографічною мовою в навчальному процесі, застосовувати алгоритми використання картографічної продукції при характеристиці окремих географічних об'єктів і територій (**ПРН 15**).

Результати навчання (компетентності)

До кінця навчання студенти набудуть такі компетентності:

загальні компетентності:

- здатність свідомо ставитись до вимог суспільства, усвідомлювати свої права та обов'язки як громадянина України, діяти на засадах етичних мотивів соціально, відповідально і свідомо (**ЗК-1**);
- знання й розуміння предметної професійної діяльності та здатність до професійного розвитку та навчання впродовж життя (**ЗК-2**);
- здатність до використання сучасних, у тому числі інформаційних технологій, володіння навичками застосування програмних засобів (**ЗК-3**);

- здатність до пошуку, обробки та критичного аналізу інформації з різних джерел, до інноваційного мислення, креативності, до генерування нових ідей **(ЗК-8)**;

- здатність до використання знань в практичній діяльності, до адаптації та дії в нових умовах **(ЗК-9)**.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- здатність застосовувати набуті географічні, економічні та психолого-педагогічні компетентності для формування в учнів ключових і предметних компетентностей на рівні базової середньої освіти **(ФК-1)**;

- здатність використовувати поняття, концепції, теорії географії й економіки для комплексної характеристики природних та соціально-економічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному) **(ПК-1)**;

- здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти і пояснювати стратегію сталого розвитку людства **(ПК-2)**;

- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах і країнах **(ПК-4)**;

- здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації її природи, населення і господарства **(ПК-5)**;

- здатність виконувати польові дослідження (природних, суспільних об'єктів і процесів), спроможність проводити педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати, застосовувати їх у професійній діяльності **(ПК-6)**;

- здатність пояснювати закономірності територіальної організації суспільного виробництва, просторових процесів і форм організації життя людей у світі, регіонах, країнах **(ПК-9)**;

- здатність виконувати прийоми опису, аналізу, систематизації інформації, отриманої із загальногеографічних та тематичних карт, представляти за картами комплексну географічну оцінку території, укладати картографічні твори з використанням сучасних інформаційних технологій **(ПК -10)**.

Структура навчальної дисципліни: денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географічних вчень						
Тема 1. Предметна область та структура суспільної з точки зору зарубіжних географічних шкіл.	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 2. Особливості розвитку суспільної географії у світі	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 3. Генетичні та функціональні закони та закономірності суспільної географії	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 4. Закономірності геопросторової структури та відповідності.	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Модульна контрольна робота №1						МКР / 30
Разом за модулем 1	76	16	16	4	40	50
Змістовий модуль 2. Теорії та концепції суспільної географії						
Тема 5. Географо-екологічні теорії та концепції	16	2	2	2	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 6. Географо-демосоціальні теорії та концепції	20	4	4	2	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 7. Географо-економічні теорії та концепції	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 8. Географо-політичні теорії, концепції та доктрини	19	4	4	1	10	ДС, РЗ, ІРС /5
Модульна контрольна робота №2						МКР / 30
Разом за модулем 2	74	14	14	6	40	50
Всього годин / Балів	150	30	30	10	80	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Структура навчальної дисципліни: заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консультації	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи географічних вчень						
Тема 1. Предметна область та структура суспільної з точки зору зарубіжних географічних шкіл.	19	1	1	3	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 2. Особливості розвитку суспільної географії у світі	19	1	1	3	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 3. Генетичні та функціональні закони та закономірності суспільної географії	18	1	1	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 4. Закономірності геопросторової структури та відповідності.	18	1	1	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Модульна контрольна робота №1						МКР / 30
Разом за модулем 1	74	4	4	10	56	50
Змістовий модуль 2. Теорії та концепції суспільної географії						
Тема 5. Географо-екологічні теорії та концепції	18	1	1	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 6. Географо-демосоціальні теорії та концепції	20	2	2	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 7. Географо-економічні теорії та концепції	18	1	1	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Тема 8. Географо-політичні теорії, концепції та доктрини	20	2	2	2	14	ДС, РЗ, ІРС /5
Модульна контрольна робота №2						МКР / 30
Разом за модулем 2	76	6	6	8	56	50
Всього годин / Балів	150	10	10	18	112	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Завдання самостійної роботи студентів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою тестування, залік.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо студента

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Самостійно вивчати матеріал пропущеного заняття, за умов не виконання завдань практичних занять відпрацювати їх під керівництвом викладача та захистити у час передбачений графіком консультацій викладача.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді тестування, завдання якого обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання студентами. Контрольна робота складається з 3 питань. За кожну правильну відповідь студент отримує 10 балів (разом – 30).

Рейтинг студента з навчальної роботи визначається відповідно до «Положення про організацію контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти...» у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

Якщо у підсумку виконання усіх видів навчальної роботи з даної дисципліни студент набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з навчальної дисципліни. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, студент складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

ОРІЄНТОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Що таке науковий закон?
2. Як виражається зміст закону?
3. Що таке теоретичні закони?

4. Що таке емпіричні закони?
5. Що таке закономірність? Чим вона відрізняється від закону?
6. Які докази існування географічних законів?
7. Які закони у суспільній географії виділила проф. С. Ниммик?
8. Які знаєте типи законів у суспільній географії?
9. Що таке генетичні закони?
10. Чому закон географічного поділу праці відносимо до генетичних?
11. Які чинники зумовлюють появу і функціонування генетичних законів?
12. Напишіть формулу географічного поділу праці. Поясніть її символи.
13. Які види ТПП (за Ю. Саушкіним)?
14. Що таке закономірність територіальної спеціалізації?
15. Як визначається індекс локалізації?
16. У чому сутність закону об'єднання праці?
17. Розкрийте сутність територіальної інтеграції.
18. У чому полягає закономірність геопросторової комплексності?
19. Що таке закони геопросторової структурності?
20. У чому сутність закону кілець Й. Тюнена?
21. У чому зміст закону ґраток В. Кристаллера?
22. Поясніть на конкретних прикладах зміст закону нестрогого поділу територіальних систем на субсистеми.
23. Які знаєте прояви закону територіальної відповідності?
24. Поясніть сутність закону "ранг-людність" (Ціпфа).
25. Що таке функціональні закони?
26. Розкрийте сутність закону геопросторової гравітації.
27. Що таке кібернетичні закони?
28. Що таке оператор (мультиплікатор) зв'язку у системі регулювання?
29. Що таке наукова теорія і наукова концепція?
30. Які чотири групи концепцій у суспільній географії Вам відомі?
31. Що таке географічний детермінізм? Як ця теорія виявляється на різних ступенях розвитку науки і суспільства?
32. Розкрийте внесок у географічний детермінізм учених-філософів Г. Гердера та Ш. Монтеск'є.
33. Розкрийте сутність концепції посибілізму і пробабілізму у теорії інвайронменталізму.
34. Сутність і тіні концепції меж розвитку та сталого розвитку.
35. Які особливості концепції природно-ресурсних циклів проф. В. Комара?
36. Які геодемосоціальні теорії і концепції Вам відомі?
37. Які дві ідеї лежать в основі теорії центральних місць?
38. Що означає число k у теорії центральних місць?
39. У чому відмінність концепції центральних місць А. Льоша від подібної концепції В. Кристаллера?
40. У чому особливості концепції В. Ізарда?

41. Які вихідні положення теорії систем розселення?
42. Що таке опорний каркас систем розселення?
43. Які Вам відомі принципи геопросторої організації систем розселення?
44. Що Вам відомо про теорію просторової поведінки людини?
45. Що таке просторово-часовий принцип Т. Гетерстранда?
46. Розкажіть про теорію дифузії інновацій.
47. Які три фази процесу дифузії нововведень Вам відомі?
48. Які три види бар'єрів у поширенні інновацій за Р. Юїллою?
49. Що таке економічний детермінізм?
50. Сутність теорії штандорту. Назвіть авторів цієї теорії.
51. Порівняйте теорії штандорту Й. Тюнена і А. Вебера.
52. Сутність концепції гнучкої територіальної організації виробництва.
53. Хто є автором теорії полюсів зростання?
54. Назвіть чотири фази поляризаційного зростання.
55. У яких двох значеннях вживеться термін "регіоналізація"?
56. Які знаєте три підходи до розуміння економічного району?
57. Що таке соціально-економічний (ширше - суспільно-географічний) район?
58. Які знаєте чинники районоутворення?
59. Назвати загальні і конкретні принципи районізації.
60. Що таке структура економічного району?
61. Які Вам відомі рівні економіко-географічної регіоналізації?
62. Назвіть п'ять головних ознак суспільно-географічної регіоналізації.
63. Що таке спеціальна регіоналізація?
64. У чому полягає ідея територіального комплексування?
65. Назвіть класи зв'язків територіальних комплексів?
66. Які види компонентної структури територіально-виробничих комплексів?
67. Що таке МТК? Які типи цих комплексів?
68. Що таке енерговиробничий цикл? Які види ЕВЦ?
69. Які складові частини функціонально-галузевої структури ТВК?
70. У чому сутність функціонально-територіальної структури ТВК?
71. Які дві головні складові організаційної структури?
72. Які загальні риси організаційної теорії держави?
73. Сутність теорії держави за Ф. Ратцелем.
74. Які види політики держави називає Р. Челлен?
75. Розкажіть про квазінаукові побудови геополітики К. Гаусгофером.
76. Які риси функціональної теорії держави Р. Гартшорна?
77. Назвіть глобальні геополітичні і геостратегічні концепції,
78. У чому сутність гіпотези "світового острова" Г. Маккіндера?
79. Розкрийте концепцію "Євразійського узбіччя" Н. Спайкмена.
80. У чому полягає сутність цивілізаційної концепції С. Гантінгтона?
81. Сутність концепції "Великої шахівниці" Збігнева Бжезінського.
82. Що таке геополітична доктрина?

83. Які Вам відомі американські геополітичні і геостратегічні доктрини?
84. Розкрити сутність доктрини Монро?
85. Сутність доктрин Трумена, Айзенговера, Джонсона, Картера, Рейгана.
86. Наведіть критику "теорії третього Риму".
87. Наведіть критику геополітичних писань О. Дугіна.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна

1. Голиков А. П., Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до економічної і соціальної географії : підручник. Київ : Либідь, 1997. 320 с.
2. Мезенцева Н. І., Мезенцев К. В. Науково-дослідницький практикум з суспільної географії : Навч.-метод. вид. Київ : ДП «Прінт-Сервіс», 2014. 47 с.
3. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу : навч.-метод. посібник. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
4. Олійник Я., Мезенцев К. Сучасні напрями суспільно-географічних досліджень регіонального розвитку та прогнозування в університетах США, Канади та Великої Британії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Географія*. 2006. Вип. 53. С. 4-7.
5. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. Київ : Вища школа, 1996. 232 с.
6. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії. Київ : Вища школа, 1994. 156 с.
7. Пугач С. Концептуалізація поняття географічний простір у науковій літературі. *Економічна та соціальна географія*. 2019. Вип. 82. С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2019.82.27-33>
8. Пугач С. О. Основи суспільної географії : методичні рекомендації. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2013. 68 с.
9. Пугач С. О. Основи суспільної та соціальної географії : методичні рекомендації / С. О. Пугач. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. – 68 с.

10. Пугач С. Соціальний простір як об'єкт географічних досліджень та роль комунікацій у його конструюванні. *Економічна та соціальна географія*. 2020. Вип. 84. С. 4-12. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2020.84.4-12>.
11. Соціальна географія : підручник / за ред. Л. Немець, К. Мезенцева. Київ : Фенікс, 2019. 304 с.
12. Топчієв О. Г. Основи суспільної географії : підручник для студ. географ. спец. ВНЗ Одеса : Астропринт, 2009. 544 с.
13. Топчієв О. Г. Суспільно-географічні дослідження : методологія, методи, методика : навч. посібник. Одеса : Астропринт, 2005. 632 с.
14. Шаблій О. Суспільна географія : у 2 кн. Книга перша. Проблеми теорії, історії та методики дослідження. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. 814 с.
15. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії. Підручник. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І.Франка, 2003. 444 с.
16. A Modern Dictionary of Geography / by M. Witherick, S. Ross, J. Small. 4th Ed. London : Arnold, 2001. 293 p.
17. Elsevier's Dictionary of Geography in English, Russian, French, Spanish and German / compiled by V.M. Kotlyakov and A.I. Komarova. Amsterdam - Boston - Heidelberg - London - New York - Oxford Paris - San Diego - San Francisco - Singapore - Sydney - Tokyo : Elsevier, 2007. 1048 p.
18. Encyclopedia of Human Geography / Edited by B. Warf. London-New Deli: SAGE Publications, 2006. 648 p.
19. Horton J., Kraftl P. *Cultural Geographies. An Introduction*. New York : Routledge, 2014. 325 p.
20. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences* / eds. N. J. Smelser, P. B. Baltes. Pergamon, 2001, 17500 p.
21. The Dictionary of Human Geography / Edited by D. Gregory, R. Johnston, G. Pratt, M. J. Watts, and S. Whatmore. 5th Edition. Chichester : Wiley Blackwell, 2009. 1071 p.

Додаткова

22. Алаєв Э. Б. Социально-экономическая география : понятийно-терминологический словарь. Москва : Мысль, 1983. 350 с.
23. Голубчик М. М., Евдокимов С. П., Максимов Г. Н. История географии : учеб. пособие. Смоленск : Изд-во Смоленского гуманит. ун-та, 1998. 224 с.
24. Економічна і соціальна географія світу : Навч. посібник / за ред. С. П. Кузика. Львів : Світ, 2002. 672 с.
25. Поросенков Ю. В., Поросенкова Н. И. История и методология географии. Воронеж : Изд-во ВГУ, 1991. 224 с.
26. Пугач С. Геоінформаційні системи, як соціальні мережі. *Туризм, географія, краєзнавство : актуальні проблеми теорії і практики* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 16-17 трав. 2019 р. Тернопіль : РВВ ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. С. 192–195.
27. Пугач С. Дослідження географічного та соціального просторів за допомогою соціальних інтернет-мереж і ГІС. *Регіон – 2019 : стратегія*

оптимального розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 16–17 жовт. 2019 р. Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. С. 61–64.

28. Пугач С. О. Концепція соціального простору як інструмент географічних досліджень. *П'ять Сумські наукові географічні читання*: збірник матеріалів Всеукр. наук. конф., м. Суми, 9-11 жовт. 2020 р. Суми, 2020. С. 32-35.

29. Пугач С. О. Можливості використання мережевого підходу при вивченні комунікаційних систем регіону. *Регіон – 2020: стратегія оптимального розвитку* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 8-9 жовт. 2020 р. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2020. С. 48-51.

30. Пугач С. Соціальні медіа як геоінформаційні системи. *Міжнародні та регіональні системи : актуальні питання міжнародних відносин і регіональних студій* : збірник тез Міжнар. наук.-практ. конф., м. Луцьк, 17 трав. 2019 р. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. С. 78–79.

31. Пугач С., Поручинський В. Геопросторові аспекти розвитку та функціонування соціальних мереж. *Суспільна географія : наукові традиції і сучасні виклики* : матеріали Всеукр. наук. семінару, присвяченого 110-літтю від народження О. Т. Ващенко, м. Львів, 13 груд. 2018 р. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2018. С. 83–86.

32. Саушкин Ю. Г. История и методология географической науки : курс лекций. Москва : Изд-во МГУ, 1976. 424 с.

33. Теория и методология географической науки : учеб. пособие / М. М. Голубчик, С. П. Евдокимов, Г. Н. Максимов, А. М. Носонов. Москва : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2005. 464 с.

34. Шаблій О. І., Вісьтак О. І. Основи суспільної географії : навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки 6.040104 – географія (програма, самостійна і практичні роботи, індивідуальне науково-дослідне завдання). Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 31 с.

35. Шальнев В. А. История, теория и методология географии. Часть 2. Теория и методология географии : учеб. пособие. Ставрополь : Изд-во СГУ, 2011. 112 с.

36. Шальнев В. А. История, теория и методология географической науки. Часть 1. История географических идей : учеб. пособие. Ставрополь : Изд-во СГУ, 2010. 110 с.

37. Шарыгин М. Д. Современные проблемы экономической и социальной географии: учеб. пособие. Пермь : Перм. гос. ун-т, 2008. 427 с.

38. Экономическая и социальная география : Основы науки : Учеб. для студ. ВУЗ / М. М. Голубчик, Э. Л. Файбусович, А. М. Носонов, С. В. Макар. Москва : ВЛАДОС, 2004. 400 с.

39. Kitchin R., Dodge M. Atlas of cyberspace. Harlow, England : Pearson Education, 2002.

40. Koch A. Autopoietic spatial systems: the significance of actor network theory and system theory for the development of a system theoretical approach of space. *Social Geography*. 2005. vol. 1. p. 5–14. DOI:10.5194/sg-1-5-2005.

41. Lazhnik V., Puhach S., Maister A. Regional differentiation of commodity trade of Ukraine with Poland. *Geographia Polonica*. 2020. Vol. 93. Issue 3. pp. 421-442. DOI: <https://doi.org/10.7163/GPol.018>

42. Puhach S., Maister A. Spatial features of the distribution of social network services in Volyn region of Ukraine. *Acta Geographica Silesiana*. 2020. 14/2 (38). P. 21–27. URL: http://www.ags.wnoz.us.edu.pl/download/wydawnictwa/ags/tom_38_3.pdf (дата звернення: 7.09.2021).

43. Puhach S., Mezentsev K. The unevenly absorbed and induced intra-regional Facebook adoption in Western Ukraine. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*. 2021. Vol. 56(2). P. 157–167. DOI: <https://doi.org/10.14712/23361980.2021.10>

44. Rogers R. *Digital Methods*. Cambridge-Massachusetts : The MIT Press, 2013. 274 p.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Головне управління статистики у Волинській області. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>

2. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Класифікатор видів економічної діяльності. *Офіційний сайт Державної регуляторної служби України*. URL: <http://www.dkrp.gov.ua/info/842>.

4. National geographic. URL: <https://www.nationalgeographic.com/magazine/>

5. World Bank. URL: Режим доступу : <http://www.worldbank.org>.

6. Worldometer. Website. URL: <http://www.worldometers.info>